

Satira göýdükligi

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Satira göýdükligi SATIRA GÖÝDÜKLIGI

kitapcy.ru

Soňky ýyllarda satira we ýumor duýgusy seýrekledi, gülmegi we ýylgyrmagy ýatdan çykaran jemgyýete öwrüldik.

Näme sebäpli beýle bolduka?

Satira we ýumor diňe demokratiýanyň bar ýerinde gol-pudak ýaýradyp bilyär. Başga sebäbi ýok...

Haýsy ýurtda söýginiň, parahatçylygyň we hoşniýetliliğiň ýerini ýigrenç, gahar-gazap we dawa-jenjel eýelese, şol ýurduň satira-ýumory-da bütinleyý ýok bolup, jemgyýet göýdükleşýär.

Şäheriň köçelerinde, prospektlerinde barýarkaňyz, adamlaryň ýüzüne syn edip görүň. Heý, nämedir bir zada gülüp-şatlanylп barýan adam görýärsiňizmi?

Satira we ýumor pikirleri, düşunjeleri, tankydy bellilikleri gulkä salyp aýdýan ince sungatdyr... Emma her ugurda bolşy ýaly bu ugurda-da günbe-günden agsaýarys.

* * *

Bulary näme üçin ýazdym?

Okyjylarymdan yzygiderli hatlar gelýär:

«Siziň makalalaryňzyň aşağında karikaturalary çykýan Ergin Asýalyny birnäçe ýyl béri tanaýarys. Öñki ýyllarda Süleyman Demireli, Bülent Ejewiti, Nejmetdin Erbakany, hatda Alparslan Türkeşi çekip, karikaturalaryny hasam bezeýärdi. Ol indi nämüçin syýasatçylaryň karikaturasyny çekmeýärkä, nämüçin onuň temasynda diňe ýonekeý raýatlar bar?» diýen ýaly soraglar berilýär.

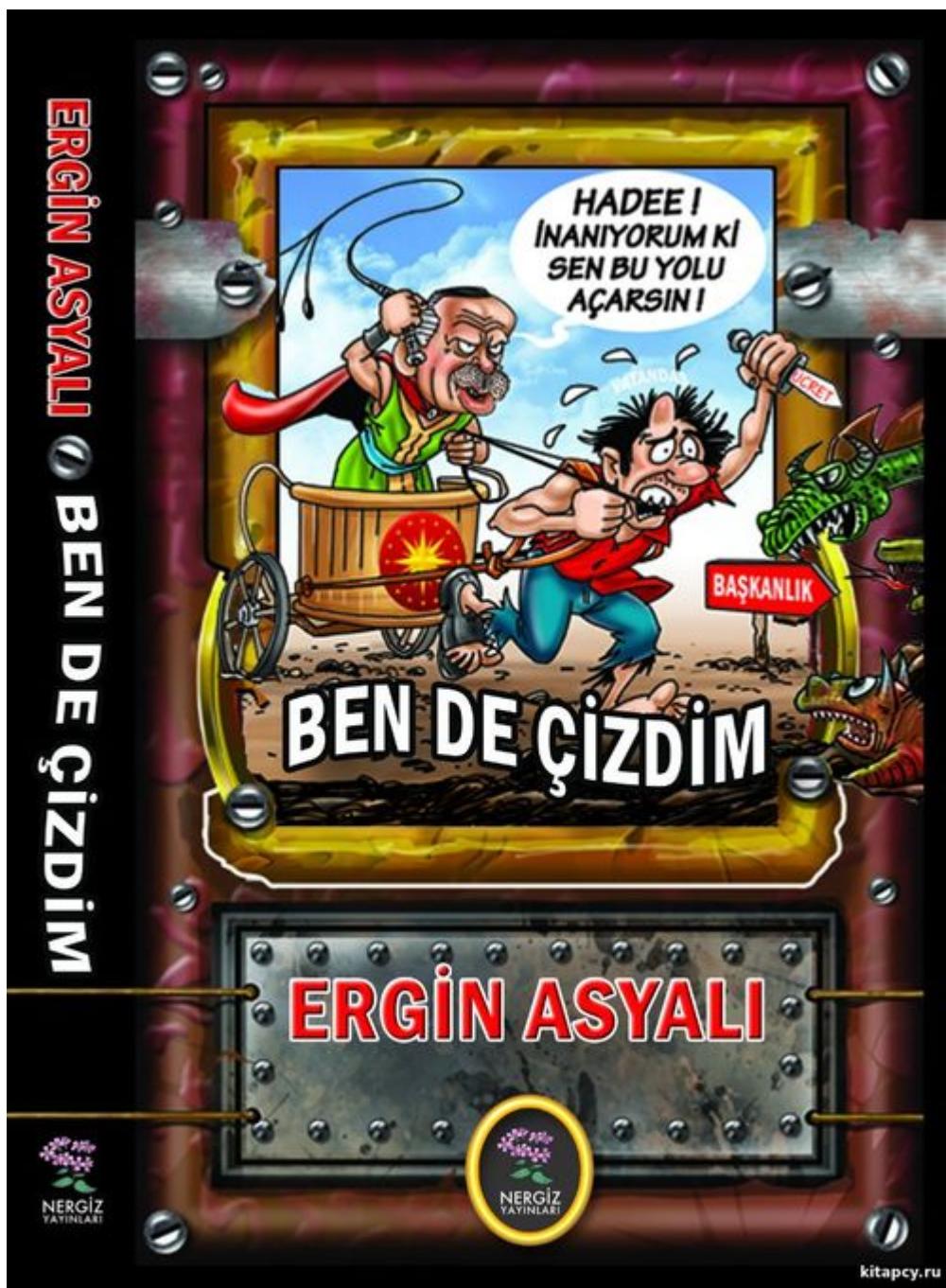
Munuň sebäbi ýonekeý, hormatly okyjylar:

Syýasatda hoşniýetlilik diýen zatdan nam-nyşan galmadı... Indi ýürtlary dolandırýanlar göwünlerine ýaramadyk karikaturany gören batlaryna, şobada suda yüz tutýarlar. Diňe çapak çalyp

alkyş okaýanlara ýol berýärler.

Karikatura žanry tankyt sungatydyr. Yällakçylyk edilip, ýaranjaňlyk bilen karikatura çekip bolmaýar.

Ergin Asýaly gzyldan gymmatly wagtyny sudyň zallarynda ýa-da türmelerde geçirmejek bolup, hoşniýetlilik duýgusyndan mahrum syýasatçylaryň karikaturasyny çyzmaga ýanaşanok.

* * *

Ugur Dündar şu ýylyň 3-nji ýanwaryndaky makalasynda 12 ýyl mundan öñ ýazan makalasyny ýatladyp geçipdi. Ondaky gozgalýan pikirleri şu ýerde okyjylarymyza jogap hökmünde ýetirsegem

bolar:

«Fransiýanyň legendar prezidenti general Šarl de Goll Medeniýet ministrinden sorapdyr:

– Halypa, soňky döwür karikaturaçular meniň suratymy çekenokla. Ya halk indi meni halanokmyka?

General Šarl de Goll karikaturalarynyň çekilmegini isleýär. Ol muny halkynyň gyzyklanmasyna we söygüsine baglanyşdyrýar.

Biziň «ösen» demokratiýamyzda bolsa karikaturaçylar suda berilýär. Başga diýere söz barmy näme? Sözüň gutaran ýeri şu bolsa gerek?»

• GÜNÜŇ SÖZİ

Jahyl adam nämüçin beter howply bolýar? Watanyny pula satyp bilýär, soň üçin!

Rahmi TURAN.

«SÖZCÜ» gazeti, 14.01.2024 ý. Publisistika